

Wat betekent de uitspraak van het Europees Hof van Justitie (2025) voor bedrijven en organisaties?

De uitspraak

Op 9 januari 2025 sprak het Europees Hof van Justitie zich uit over de vraag of een spoorwegmaatschappij klanten verplicht mag laten kiezen tussen de aanspreekvormen "meneer" en "mevrouw" bij de aankoop van een treinticket.

Arrest: C-394/23; ECLI:EU:C:2025:2

Het Hof oordeelde dat deze verwerking van persoonsgegevens niet noodzakelijk was voor de verkoop van een treinticket. Volgens de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) mogen organisaties alleen persoonsgegevens verzamelen die noodzakelijk zijn omwille van verschillende redenen of waarvoor iemand uitdrukkelijk toestemming gaf. Wanneer een dienst ook zonder kennis van de genderidentiteit van de klant kan worden geleverd, is het opvragen van die informatie in principe niet toegestaan.

1. Waarom is deze uitspraak belangrijk?

Hoewel de zaak betrekking had op een spoorwegmaatschappij, geldt de uitspraak voor alle bedrijven en organisaties die onder de AVG vallen.

Veel organisaties vragen nog steeds naar het geslacht/genderidentiteit van hun klanten, leden of gebruikers. Dat gebeurt soms rechtstreeks via de opties "man" en "vrouw", maar ook onrechtstreeks via een verplichte keuze tussen aanspreekvormen zoals "dhr." en "mevr.".

De uitspraak maakt duidelijk dat bedrijven en organisaties moeten kunnen aantonen waarom deze gegevens noodzakelijk zijn. Het feit dat een organisatie deze informatie handig vindt of traditioneel gebruikt, is op zichzelf geen voldoende reden.

2. Wat is dataminimalisatie?

Dataminimalisatie is een basisprincipe van de AVG. Dit principe houdt in dat organisaties niet meer persoonsgegevens mogen verzamelen dan nodig is voor het doel waarvoor zij worden verwerkt.

Voor veel courante diensten is kennis van het geslacht of de genderidentiteit van een klant niet noodzakelijk. Denk bijvoorbeeld aan:

- het aanmaken van een klantenaccount;
- het bezorgen van een pakket;
- de aankoop van een ticket;
- een online bestelling;
- een klantenkaart of loyaliteitsprogramma.

In dergelijke situaties kan een organisatie klanten doorgaans identificeren en contacteren zonder hun geslacht of genderidentiteit te registreren.

3. Waarom is dit relevant voor trans en/of non-binaire personen?

Voor transgender, non-binaire en genderdiverse personen kan de verplichte registratie van geslacht, genderidentiteit of aanspreekvormen een drempel vormen.

Sommige personen beschikken niet over een geslachtsregistratie die overeenkomt met hun genderidentiteit. Anderen wensen hun geslacht of genderidentiteit niet te delen omdat dit niet relevant is voor de gevraagde dienst.

Wanneer organisaties onnodig deze gegevens verzamelen, verhoogt dat bovendien het risico op verkeerde aanspreking, ongewenste onthulling van iemands (trans) identiteit/ achtergrond of andere vormen van discriminatie.

4. Praktische handvaten voor bedrijven en organisaties

Organisaties die momenteel nog naar het geslacht of een geslachtsgebonden aanspreekvorm van klanten vragen, kunnen hun processen toetsen aan de principes van de AVG en de uitspraak van het Europees Hof van Justitie.

1) **Evalueer of de registratie noodzakelijk is**

Ga na of het registreren van geslacht, genderidentiteit of aanspreekvorm werkelijk noodzakelijk is voor de dienstverlening. Kan de dienst ook worden aangeboden zonder deze informatie? Dan is het aangewezen om deze gegevens niet langer op te vragen en te bewaren.

2) **Communiceer neutraal**

Voor klantencommunicatie bestaan verschillende alternatieven die geen registratie van geslacht of genderidentiteit vereisen, zoals:

- Beste klant, reiziger, deelnemer, bezoeker, lid, ...
- Beste [voornaam], ...

In veel situaties volstaan deze alternatieven om klanten op een correcte en respectvolle manier aan te spreken.

3) **Maak formulieren en registratiesystemen inclusief**

Wanneer het registreren van geslacht of genderidentiteit niet noodzakelijk is, kan de vraag volledig worden weggelaten uit formulieren en online registratiesystemen.

Indien een organisatie toch meent dat deze informatie nodig is, is het belangrijk om duidelijk uit te leggen waarom de gegevens worden gevraagd en op welke wettelijke grondslag de verwerking gebaseerd is.

4) **Bekijk de mogelijkheden binnen bestaande software**

Sommige organisaties geven aan dat hun CRM-systeem, klantenbestand of online platform enkel de opties "man" en "vrouw" ondersteunt. Technische beperkingen ontslaan een organisatie echter niet van de verplichtingen onder de AVG.

Neem indien nodig contact op met de softwareleverancier om na te gaan welke alternatieven mogelijk zijn. Bedrijven en organisaties blijven verantwoordelijk voor de persoonsgegevens die zij verwerken en voor de naleving van de privacywetgeving.

Vragen of meer info?

Transgender Infopunt

0800 96 316

contact@transgenderinfo.be

Open: maandag t.e.m. donderdag, 9-16u

